

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	25-5-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	Omgevingsvisie
STELLER	Ineke Schartman	TELEFOONNUMMER	06 2112 4619
NUMMER	8225C035	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen

Onderwerp Statenbrief:

Ontwerp provinciaal programma wonen en werken

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Wij zijn verheugd u te kunnen melden dat wij in goed overleg met regio's en gemeenten overeenstemming hebben bereikt over de regionale programma's wonen en werken. Deze hebben wij, op basis van het door uw Staten op 30 september 2020 vastgestelde kader voor regionale programmering wonen en werken samen met gemeenten en regio's opgesteld. Met deze programma's gaan wij samenwerken aan het daadwerkelijk realiseren van de noodzakelijke woningen en hectares bedrijventerrein. De essentie van deze regionale programma's hebben wij opgenomen in het Ontwerp provinciale programma wonen en werken. Voorts wordt in dit programma inzicht gegeven in de stand van zaken (bijvoorbeeld: welk deel van de opgave is nu daadwerkelijk geprogrammeerd) en wordt een doorkijk gegeven naar mogelijke locaties en aspecten die bij een volgende actualisatie aan de orde zijn. Het Ontwerp provinciale programma wonen en werken en de bijbehorende planMER liggen vanaf 1 juni gedurende zes weken ter inzage.

Inleiding

In de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening is opgenomen dat voor de locatiekeuze voor wonen en bedrijventerreinen gewerkt wordt via de systematiek van regionale programmering. Dit is een cyclisch proces waarbij gemeenten en provincie samen in regionaal verband een programma wonen en werken opstellen. Het door uw Staten vastgesteld Kader voor regionale programmering wonen en werken is voor ons het uitgangspunt geweest voor de regionale programma's. Dit kader betreft zowel de kwantitatieve bandbreedtes als kwalitatieve aspecten. Voor de regionale programma's dragen gemeenten locaties aan, die door ons van een eerste opvatting worden voorzien met betrekking tot kansrijkheid, randvoorwaarden en aandachtspunten. Nadat regionaal overeenstemming is bereikt over het programma, worden de gemeenten gevraagd hiermee in te stemmen. Wij stellen het provinciale programma wonen en werken vast. Na vaststelling vindt monitoring en evaluatie plaats. Dit geeft input voor een volgende actualisatie, die jaarlijks zal kunnen plaatsvinden. Deze nieuwe werkwijze komt tegemoet aan de noodzaak om flexibeler te kunnen inspelen op maatschappelijke vraagstukken zoals de woningbouwopgave en de opgave voor werklocaties.

Het provinciaal programma bevat de essentie van de drie regionale programma's. Voorts wordt inzicht gegeven in de stand van zaken (bijvoorbeeld: welk deel van de opgave is nu daadwerkelijk geprogrammeerd) en wordt een doorkijk gegeven naar mogelijke locaties en aspecten die bij een volgende actualisatie aan de orde zijn.

Omdat dit programma kaderstellend is voor bestemmingsplannen van gemeenten, is een planMER verplicht. Bovendien kan het op voorhand niet worden uitgesloten dat er geen significante effecten zijn op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Daarom is ook een passende beoordeling uitgevoerd.

Toelichting

In de provincie Utrecht is een grote behoefte aan extra woningen en extra ruimte voor bedrijfsvestiging. De provincie Utrecht wil in samenwerking met de gemeenten en regio's een bijdrage leveren aan het oplossen van deze en bijpassende maatschappelijke vraagstukken. In de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening is vastgelegd dat de locatiekeuze voor wonen en bedrijventerreinen via de systematiek van regionale programmering zal plaatsvinden. Dit is een cyclisch proces waarbij gemeenten en provincie samen in regionaal verband een programma wonen en werken opstellen.

Het afgelopen jaar zijn in samenwerking met gemeenten en regio's drie regionale programma's opgesteld. De essentie van deze regionale programma's is opgenomen in het Ontwerp provinciaal programma wonen en werken. Het geeft een overzicht van de kwantitatieve en kwalitatieve afspraken die zijn opgenomen.

Voor zowel wonen als werken is het programma onderverdeeld in een realisatiedeel en een pijlpijndeel. Het realisatiedeel betreft het eigenlijke programma, zoals ook bedoeld in de Interim omgevingsverordening. Dit zijn locaties die qua planontwikkeling zodanig concreet zijn, dat zij daadwerkelijk kunnen geprogrammeerd in een bepaald tijdvak. Het realisatiedeel kan bij volgende actualisaties worden aangevuld met locaties uit het pijlpijndeel. De inhoud van de pijlpijn is niet openbaar, er worden uitsluitend totalen per (sub)regio gepresenteerd.

Wonen

Het programma laat zien dat er, voor de provincie als geheel, in realisatie- en pijlpijndeel in totaal voldoende plannen (voor 166.253 woningen) aanwezig zijn om de groei van de woningbehoefte te kunnen accommoderen en het huidige tekort in te lopen. Met name voor de korte en middellange termijn zijn er al veel plannen in het realisatiedeel opgenomen. Voor de langere termijn is het zaak om voldoende plannen vanuit de pijlpijn verder te ontwikkelen zodat ze kunnen worden opgenomen in het realisatiedeel.

De situatie per regio verschilt.

In de U16 zijn in totaal (realisatie en pijlpijn) voldoende woningbouwplannen om de groei van de woningbehoefte op te vangen. Tot 2030 bedraagt het realisatiedeel (63.175 woningen) zo'n 106 % van de onderkant van de bandbreedte. Voor het inlopen van het huidige woningtekort zijn echter nog meer plannen nodig, met name ook voor na 2030. In dit eerste programma ligt voor wat betreft het realisatiedeel de nadruk op de kortere termijn. Daarom zijn de lange termijn zoekrichtingen zoals aangegeven in de Omgevingsvisie nog maar beperkt opgenomen in het realisatiedeel, met uitzondering van reeds bekende plannen zoals bijvoorbeeld Beurskwartier en Merwedekanaalzone in Utrecht welke nu wel al opgenomen. De zoekrichtingen zoals A12zone zijn wel opgenomen in het pijlpijndeel.

Het voor de regio Amersfoort opgenomen realisatiedeel van het programma voor wonen betreft voornamelijk de reeds bekende, binnenstedelijke plannen. Voor de lange termijn is er in deze regio nog weinig zicht op concrete woningbouwcapaciteit, duidelijk is wel dat, wil de regio ook na 2030 aan haar eigen opgave tegemoet komen, er nieuwe (uitbreidings)locaties noodzakelijk zijn. De strategische keuzes daartoe worden voorbereid in het Ontwikkelbeeld 2030-2040 dat thans in opdracht van de regio en de provincie wordt opgesteld.

De belangrijkste woningbouwlocaties die in het realisatiedeel van het programma Foodvalley zijn opgenomen betreffen Veenendaal-oost en Beekweide I en II in Renswoude. Realisatie- en pijlpijndeel gezamenlijk bevatten nog niet voldoende plannen om te voldoen aan de woningbouwbehoefte en het inlopen van het tekort. In het kader van de verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley wordt om die reden de potentie van stedelijke ontwikkeling rond het knooppunt Veenendaal-De Klomp onderzocht.

In het Kader voor regionale programmering wonen en werken heeft u ambities geformuleerd voor het maken van algemene afspraken in de regionale programma's over de stedelijke kwaliteit, de evenwichtige ontwikkeling van rood en groen, energieneutrale nieuwbouw, klimaatadaptatie, circulariteit, leefbaarheid en inclusiviteit. In alle regio's wordt ingezet op vitale steden en dorpen waarbij gezondheid, functiemenging en bereikbaarheid belangrijke elementen zijn. Er wordt inzicht gegeven in hoeverre de ambitie om 50 % van het woningbouwprogramma te realiseren in het sociale en middeldure segment gehaald wordt: voor de plannen waarvan de prijscategorieën bekend zijn, wordt dit percentage gehaald. Voor een groot deel van de plannen is het prijssegment nog niet bekend. Ten behoeve van de evenwichtige ontwikkeling van groen wordt een relatie gelegd met de verkenning Groen groeit mee. Voor klimaatadaptatie, circulariteit en wordt een relatie gelegd met het convenant duurzaam bouwen.

Werklocaties

Voor wat betreft werklocaties zetten we in op intensivering van ruimtegebruik op bestaande locaties. Dit wordt in alle regionale programma's onderschreven. Realisatie daarvan is echter complex en zal ook de nodige inzet van middelen vergen. Door gemeenten wordt aangegeven dat ondersteuning vanuit provincie en OMU op dit vlak zeer gewenst is.

De mogelijkheden voor nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein zijn beperkt. In het programma zijn de meeste 'rest'locaties uit de PRS/PRV opgenomen en ook de uitbreiding van de 7 bedrijventerreinen. In alle drie regio's vindt nog discussie plaats over de verdere invulling. Daarbij speelt ook de discussie over de vervangingsvraag bij transformatie. Deze is in de behoefteprognose, die als basis heeft gediend voor de in het Kader voor regionale programmering opgenomen bandbreedte, niet meegenomen. Voor de noodzakelijke woningbouw is vervangingsruimte essentieel. Op basis van monitoring willen wij hier meer inzicht in krijgen. Dit is een thema dat bij de evaluatie en eventueel bij een volgende actualisatie van het Kader aan bod zal komen.

Kwalitatief hebben we in de regio's ambities opgenomen en algemene afspraken gemaakt over diversiteit in werklocaties/functiemenging, zorgvuldig en intensief ruimtegebruik, verduurzaming bedrijventerreinen en de uitgifte van bedrijventerreinen.

PlanMER

Voor het provinciaal programma wonen en werken is een planMER opgesteld. Dit is verplicht omdat het programma wonen en werken kaderstellend is voor omgevingsplannen van gemeenten (die mogelijk m.e.r.-plichtig zijn). Hiervoor zijn de verwachte positieve en negatieve effecten van de ontwikkeling van voorgestelde nieuwe uitbreidingslocaties op de leefomgeving in kaart gebracht. Daarnaast zijn ook analyses per regio uitgevoerd en zijn er naast de beoordelingen ook maatregelen voorgesteld ter verbetering van de aansluiting bij onze provinciale ambities. Het beoordelingskader voor de MER is opgesteld aan de hand van de provinciale ambities.

Er zijn in totaal 14 locaties specifiek beoordeeld, waarvan 5 woon- en 9 werklocaties. De mate waarin de locaties bijdragen aan onze provinciale ambities wisselt sterk. Met name de thema's 'toekomstbestendige landbouw en natuur' en 'levend landschap, erfgoed en cultuur' hebben voor veel locaties een minder positieve score. Dit is niet verrassend, aangezien de keuze voor een uitbreidingslocatie het landschap bijna altijd direct beïnvloedt en ook impliceert dat er minder ruimte is voor landbouw en natuur.

De regionale effectanalyses geven gezien het abstractieniveau geen ander beeld dan reeds uit de planMER van de Omgevingsvisie is gebleken.

De passende beoordeling laat zien, dat het realisatiedeel van het programma mogelijke effecten kan hebben in de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofuitstoot en dat de toename van het aantal woningen kan leiden tot een grotere recreatiedruk en daardoor verstoring in deze gebieden. Veel van de mogelijke effecten zijn echter afhankelijk van de verdere uitwerking en concretisering van de plannen. Op dit moment wordt geen van de beoordeelde uitgangspunten onuitvoerbaar geacht vanwege alleen het effect op Natura 2000-gebieden.

Conclusie en vervolg

Zoals eerder aangegeven is regionale programmering een groei- en adaptief proces. Het huidig ontwerp provinciaal programma is een eerste stap. Er zijn voldoende plannen in de maak om de eerstkomende jaren in de woon- en werkbehoefte binnen de provincie te voorzien, maar aanvulling van het realisatiedeel met plannen uit de pijplijn is essentieel om aan de maatschappelijke opgaven op het gebied van wonen en werken te kunnen voldoen. Wij blijven met gemeenten in gesprek over hun wensen ideeën en plannen.

Vervolprocedure / voortgang

Op 1 juni wordt het ontwerp provinciaal programma voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode is eenieder in de gelegenheid om een zienswijze over het ontwerp in te dienen. Deze zullen beantwoord worden in een Nota van Beantwoording en worden betrokken bij het vaststellen van het definitieve programma. Wij willen het provinciaal programma zo snel mogelijk na het zomerreces vaststellen.

In het najaar willen wij het proces van deze eerste cyclus evalueren, waarbij wij onze partners en ook u als Staten zullen betrekken. De voortgang van het programma wordt gemonitord en zal vervolgens ook worden geëvalueerd. Deze evaluatie zal als input kunnen dienen voor het geactualiseerde Kader voor de volgende cyclus. De resultaten van de evaluatie zullen met u gedeeld worden voordat het kader ter besluitvorming aan wordt geboden in het voorjaar van 2022.

Bijlagen

1. Ontwerp provinciaal programma wonen en werken
2. planMER provinciaal programma wonen en werken
3. Regionaal programma U16 (+ bijlage)
4. Regionaal programma Amersfoort(+ bijlage)
5. Regionaal programma Foodvalley(+ bijlage)

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen